

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 21. kesäkuuta 2021
(OR. en)

9837/21

COPS 232
CIVCOM 104
POLMIL 90
CFSP/PESC 597
CSDP/PSDC 319
RELEX 564
JAI 730

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Ed. asiak. nro: 9678/21 COPS 226 CIVCOM 101 POLMIL 87 CFSP/PESC 574
CSDP/PSDC 308 RELEX 537 JAI 710

Asia: Neuvoston päätelmät kulttuuriperintöä konflikteissa ja kriiseissä koskevasta
EU:n toimintamallista

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston istunnossaan 21. kesäkuuta 2021 hyväksymät
päätelmät kulttuuriperintöä konflikteissa ja kriiseissä koskevasta EU:n toimintamallista.

**NEUVOSTON PÄÄTELMÄT KULTTUURIPERINTÖÄ KONFLIKTEISSA JA
KRIISEISSÄ KOSKEVASTA EU:N TOIMINTAMALLISTA**

1. Neuvosto palauttaa mieleen 8. huhtikuuta 2019 antamansa päätelmät EU:n strategisesta lähestymistavasta kansainvälisiin kulttuurisuhteisiin ja vahvistaa tukensa kansainvälisten kulttuurisuhteiden sisällyttämiselle EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan. Tässä yhteydessä neuvosto suhtautuu myönteisesti kulttuuriperintöä konflikteissa ja kriiseissä koskevaan EU:n toimintamalliin, joka edistää merkittäväällä tavalla rauhaa, turvallisuutta ja kehitystä koskevaa EU:n strategista toimintamallia.
2. Neuvosto katsoo, että kulttuuriperinnöllä on tärkeä rooli rauhan, demokratian ja kestävän kehityksen edistämisessä, koska se vahvistaa suvaitsevaisuutta, keskinäistä yhteisymmärrystä, sovintoa, kulttuurien- ja uskontojen välistä vuoropuhelua, lieventää yhteiskunnallisia jännitteitä ja ehkäisee väkivaltaisten konfliktien viriämistä uudelleen. Samalla neuvosto toteaa, että kulttuuriperintöä voidaan käyttää laukaisevana tekijänä tai että se voi päätyä kohteeksi konflikteissa ja kriiseissä ja että se voi olla disinformaation tai tiedon manipuloinnin kohde.

Neuvosto korostaa, että tietoisuus kulttuuriperinnöstä ja sen suojeleminen ovat tärkeitä osana konfliktinäkökohtien huomioimista konfliktien ja kriisien kaikissa vaiheissa.

Kulttuuriperinnön suojeleminen ja vaaliminen sekä kulttuurien monimuotoisuuden kunnioittamisen edistäminen ovat ratkaisevan tärkeitä väkivaltaisten ääri liikkeiden ehkäisemiseksi, disinformaation torjumiseksi ja myönteisen vuoropuhelun ja osallisuuden synnyttämiseksi. Neuvosto myös palauttaa mieleen 7. joulukuuta 2020 antamansa päätelmät EU:n rauhanvälitystoiminnasta ja vahvistaa kulttuuriperinnön roolin rauhanvälityksen kanavana.

3. Neuvosto katsoo, että kulttuuriperinnön käsittely konflikti- ja kriisitilanteiden jälkeen, mukaan lukien kulttuuriperinnön säilyttäminen ja suojeleminen, auttaa suojelemaan yksilöiden ja yhteisöjen identiteettejä, toimii pohjana kestäväälle toipumiselle ja rauhalle ja edistää siten yhteiskuntien yleistä kriisinsietokykyä. Tässä yhteydessä neuvosto korostaa, kuinka tärkeitä ovat kulttuuriperintöön liittyvät taloudelliset, yhteiskunnalliset ja ympäristönäkökohdat sekä kannustaa toimintamalliin ja käytännön toimiin osallistavan ja kestäväen kehityksen edistämiseksi, myös paikallisyhteisöjen työllistymismahdollisuuksien osalta. Neuvosto nostaa myös esiin kestäväen kulttuurimatkailun merkityksen taloudellisen toimeentulon tukemisessa ja työllistymismahdollisuuksien luomisessa.
4. Neuvosto korostaa paikallista vastuuta ja sen merkitystä, että paikallisyhteisöjen tarpeet ja osallistuminen asetetaan ponnistelujen keskiöön, kun kumppanimaita tuetaan kulttuuriperinnön suojelemisen varmistamisessa. Tässä yhteydessä neuvosto painottaa, kuinka tärkeitä alan toimintaedellytysten kehittämisessä ovat koulutus ja digitalisaatio, mukaan lukien tarve lisätä tietoisuutta vaarassa olevaan kulttuuriperintöön liittyvistä nykyisistä tietokannoista. Se kannustaa käyttämään kehittyneimpiä digitaalisia työkaluja ja teknologiaa kulttuuriperinnön tallentamiseksi, dokumentoimiseksi ja säilyttämiseksi.
5. Neuvosto toteaa, kuinka tärkeää on käyttää aineetonta kulttuuriperintöä keinona rakentaa yhteisymmärrystä, erityisesti parantamalla kulttuurien- ja uskontojen välistä vuoropuhelua ja varmistamalla perinteiden ja tietojen siirtyminen eteenpäin. Neuvosto palauttaa mieleen vuonna 2003 tehdyn aineettoman kulttuuriperinnön suojelemista koskevan Unescon yleissopimuksen merkityksen ja korostaa, että aineeton ja aineellinen kulttuuriperintö voivat olla toisiaan täydentäviä ja yhteydessä toisiinsa. Lisäksi neuvosto tunnistaa tarpeen tukea toimia, joilla pyritään lieventämään ilmastonmuutoksen kielteisiä vaikutuksia luonnon- ja kulttuuriperintöön.
6. Neuvosto korostaa EU:n arvoihin perustuvan lähestymistavan merkitystä, kun kulttuuriperintöä pyritään suojelemaan konflikteissa ja kriiseissä. Se korostaa myös tarvetta käyttää konfliktisensitiivistä toimintamallia ja vahingon välttämisen periaatteen noudattamista. Se pitää hyvänä myönteistä vaikutusta, joka EU:n toimintamallilla voi olla suojelevastuuseen, koska se tukee pyrkimyksiä suojella kulttuuriperintöä ja pysäyttää sen tuhoaminen.

7. Neuvosto toistaa, että EU on sitoutunut naisia, rauhaa ja turvallisuutta koskevan toimintaohjelman täysimääräiseen täytäntöönpanoon ja toteaa EU:n kulttuuriperintöä koskevan toimintamallin merkityksen naisia, rauhaa ja turvallisuutta koskevan EU:n poliittisen kehyksen täytäntöönpanossa, myös naisia, rauhaa ja turvallisuutta koskevan EU:n strategisen toimintamallin ja toimintasuunnitelman osalta. Tässä yhteydessä neuvosto korostaa osallistavan, yhdenmukaisen ja syrjimättömän lähestymistavan merkitystä käsiteltäessä kulttuuriperintöön liittyviä kysymyksiä konflikteissa ja kriiseissä, erityisesti sukupuoleen, nuoriin, vähemmistöön kuuluviin, uskontoihin ja yhteisöihin sekä alkuperäiskansoihin liittyviä näkökohtia.
8. Neuvosto korostaa, että EU on kulttuuriperinnön suojelemiseksi ja vaalimiseksi sitoutunut vaalimaan ja vahvistamaan sääntöpohjaista kansainvälistä järjestystä, jonka keskiössä on Yhdistyneet kansakunnat (YK), ja varmistamaan tehokkaan monenvälisyyden, joka perustuu kansainvälisen oikeuden normien ja periaatteiden kunnioittamiseen, kansainväliseen humanitaariseen oikeuteen, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojeluun. Neuvosto tunnistaa myös tämän kysymyksen ihmisoikeusnäkökohdan 6. lokakuuta 2016 annetun YK:n ihmisoikeusneuvoston päätöslauselman sivistykselliset oikeudet ja kulttuuriperinnön suojelu kautta.

Neuvosto muistuttaa myös, miten tärkeää kulttuuriperinnön suojelemiseksi ja vaalimiseksi on vahvistaa kumppanuuksia asiaankuuluvien kansainvälisten järjestöjen kanssa, erityisesti Yhdistyneiden kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön (Unesco), Euroopan neuvoston, alueellisten järjestöjen sekä asiaankuuluvien hallitustenvälisten ja valtiosta riippumattomien järjestöjen kanssa.

9. Neuvosto vaatii, että kulttuuriperinnön suojeleminen ja vaaliminen olisi otettava huomioon asiaankuuluvissa strategisissa asiakirjoissa ja ohjelma-asiakirjoissa, ja ne olisi valtavirtaistettava yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvässä neuvoston työskentelyssä.

10. Neuvosto muistuttaa, että kulttuuriperintöä konflikteissa ja kriiseissä koskeva EU:n toimintamalli on osa ulkoisiin konflikteihin ja kriiseihin sovellettavaa EU:n yhdenmukaista lähestymistapaa, jossa se on osa poliittisesti ja operatiivisesti johdonmukaista EU:n vastausta, joka perustuu EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittiseen globaalistrategiaan. Neuvosto korostaa myös, miten tärkeää on koordinoita jäsenvaltioiden välineitä ja aloitteita, jotta kyky reagoida nopeasti kulttuuriperinnön suojelemiseen ja sen tuhoutumisen estämiseen kriiseissä ja niiden jälkeen paranisi ja jotta vakaus ja rauha toteutuisivat.

Neuvosto nostaa myös esiin, että on tärkeää sisällyttää kulttuuriperinnön suojeleminen kaikkiin asiaankuuluviin EU:n konflikteja ja kriisejä koskevan välineistön ulottuvuuksiin, mukaan lukien yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka (YTPP) sekä useat muut EU:n ulkoisen toiminnan alat ja soveltuvat rahoitusvälineet, myös naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön väline (NDICI) – Globaali Eurooppa.

11. Neuvosto painottaa myös, että YTPP -operaatiot voisivat antaa merkittävän panoksen, täysin niiden keskeisten toimeksiantojensa puitteissa, kulttuuriperinnön säilyttämiseen ja suojeluun liittyvien turvallisuushaasteiden käsittelemiseen.

Tässä yhteydessä ja YTPP-siviilialan sopimuksen sekä 7. joulukuuta 2020 annettujen neuvoston päätelmien mukaisesti neuvosto odottaa mielenkiinnolla pienoiskonseptia tästä aiheesta tarkastellakseen mahdollisuuksia kehittää YTPP-siviilioperaatioiden panosta tällä alalla tarvittaessa, esimerkiksi mahdollisilla valmiuksien kehittämisohjelmilla tai koulutuksella.

12. Neuvosto palauttaa mieleen 16. kesäkuuta 2020 antamansa päätelmät terrorismin ja väkivaltaisten ääri liikkeiden ehkäisemiseen ja torjuntaan liittyvästä EU:n ulkoisesta toiminnasta. Se korostaa, että kulttuuriperinnön laittomat kaivaukset, ryöstäminen ja laiton kauppa liittyvät vakaviin turvallisuusuhkiin, koska ne tarjoavat keinon rahoittaa järjestäytyneitä rikollista ja terroritoimintaa. Sillä on myös yhteiskunnallisia ja kulttuurisia vaikutuksia, koska se on poliittinen väline yhteisöjen ja identiteettien heikentämiseksi. Tässä yhteydessä neuvosto vahvistaa, että on tärkeää parantaa nopeasti kulttuuriomaisuuden laittoman kaupan ja terrorismin torjuntaa, tarvittaessa myös nykyisten kansainvälisten oikeudellisten kehysten kuten YK:n, Euroopan neuvoston ja muiden vastaavien oikeudellisten välineiden pohjalta. Se vaatii tiiviimpää yhteistyötä ja synergioita oikeus- ja sisäasioiden alan toimijoiden kanssa. Se odottaa mielenkiinnolla, että komissio kehittäisi kulttuuriesineiden laitonta kauppaa koskevan toimintasuunnitelman, jota komissio ehdottaa 13. huhtikuuta 2021 julkaistussa tiedonannossaan järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskevasta EU:n strategiasta vuosiksi 2021–2025, ja korostaa, että on tärkeää puuttua asian sisäisiin ja ulkoisiin ulottuvuuksiin.
13. Neuvosto pyytää jäsenvaltioita vahvistamaan yhteistyötä asiaankuuluvien ministeriöiden, paikallis- ja alueellisten viranomaisen sekä muiden asiaankuuluvien sidosryhmien, myös kansalaisyhteiskunnan ja akateemisen alan, ja asiaankuuluvien kansainvälisten, alueellisten, hallitustenvälisten ja valtioista riippumattomien järjestöjen kanssa. Se korostaa, että kaikkien EU:n sidosryhmien välillä on tärkeää kerätä ja jakaa parhaita käytäntöjä kulttuuriperintöä koskevista aloitteista, joita on kehitetty konflikteissa, kriiseissä ja konfliktinjälkeisissä oloissa.
14. Neuvosto pyytää Euroopan ulkosuhdehallintoa (EUH) yhdessä komission ja kaikkien asiaankuuluvien EU:n virastojen ja elinten kanssa vaihtamaan parhaita käytäntöjä ja kehittämään asiantuntemusta kulttuuriperinnön ja sen suojelemisen virtaviivaistamiseksi konfliktinestossa ja kriisinhallinnassa. Neuvosto pyytää myös EUH:ta ja komissiota raportoimaan poliittisten ja turvallisuusasioiden komitealle vuoden kuluessa ja säännöllisesti edistymisestä tässä toimintamallissa esitettyjen toimien ja toimintamallin pääkohtien toteuttamisessa.